

ПОСТАНОВА

вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 23 січня 2024 р.

«Про підсумки освітньої діяльності університету в I семестрі 2023/2024 н.р.»

Заслухавши інформацію першого проректора Надії ДРОБИК, вчена рада констатує, що в I семестрі 2023–2024 н.р. організація освітньої діяльності відбувалася відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та інших нормативних документів і відповідає сучасним вимогам якості. Цьому сприяло вдосконалення нормативно-методичної бази, зокрема «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти»; «Положення про дистанційне навчання»; «Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти»; «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм»; «Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті».

Ураховуючи умови воєнного стану в університеті вдалося організувати освітній процес у традиційному (очному) форматі з гнучким застосуванням технологій дистанційного навчання та режиму роботи працівників на основі поєднання синхронного й асинхронного навчання відповідно до наказу ректора №243 від 01.09.2023 р.

З 1 вересня 2023 року розпочали свою діяльність нові структурні підрозділи управління університетом: навчально-науковий центр організації освітнього процесу (ННЦООП), навчально-науковий центр якості освіти (ННЦЯО), навчально-науковий центр міжнародної освіти та співробітництва, навчально-науковий центр проєктної та науково-технічної діяльності, інформаційно-обчислювальний центр. Реорганізація та розподілення обов'язків між структурними підрозділами визначають чіткі орієнтири здійснення управлінської функції.

Для покращення організації освітнього процесу ННЦООП проведено координаційну діяльність із вдосконалення роботи з документами в системі UA Бюджет. Структурними навчальними підрозділами завершено внесення діючих навчальних планів в електронну мережу, що сприятиме швидкому формуванню проміжних та підсумкових відомостей, додатків до диплома, індивідуального навантаження науково-педагогічних працівників. Таке напрацювання полегшить технічний супровід ведення документації та сприятиме прозорості здійснення освітньої діяльності. З метою забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін, передбачених освітніми програмами, ННЦООП та гарантими освітніх програм вдосконалено електронні каталоги вибіркових дисциплін і розміщено на офіційному сайті університету. Позитивною відзначаємо роботу факультету іноземних мов щодо створення факультетського каталогу вибіркових дисциплін для усіх ОП. Такий підхід сприятиме академічній мобільності здобувача вищої освіти, реалізації його освітніх інтересів (каталог першого (бакалаврського) рівня вищої освіти налічує 165 вибіркових дисциплін, другого (магістерського) – 69). Однак, в окремих ОП університету вибіркова частина представлена недостатньо, що обмежує здобувача у процесі вибору освітніх компонентів і нівелює сам вибір. Такі каталоги потребують доопрацювання. У структурі ННЦООП розпочав свою роботу відділ інспектування, який створено з метою здійснення контролю навчального процесу на факультетах та контролю за станом навчально-методичної документації на кафедрах, деканатах відповідно до затвердженого переліку номенклатури справ. У I семестр здійснено перевірку готовності кафедр факультетів та деканатів до нового навчального року, стан заповнення журналів обліку роботи академічних груп, індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти, проведено моніторинг якості організації навчального процесу з використанням дистанційних технологій навчання і дотримання графіку під час проведення семестрових контролів. Такий підхід дозволив виявити переваги й недоліки окремих видів роботи відповідних підрозділів, надати рекомендації для усунення невідповідностей.

Центр дистанційного навчання ННЦООП забезпечує безперебійну роботу сервера електронних курсів. Відбулося оновлення серверного програмного забезпечення (операційної системи, MOODLE). На сьогодні всі сервіси, які використовуються для здійснення електронного (дистанційного) навчання, розміщені у хмарному середовищі, що гарантує стабільну роботу у режимі 24/7. Освітній процес здійснюється шляхом інтеграції традиційних та електронних (дистанційних) технологій навчання. Проведений аудит серверу електронних курсів Moodle показав, що зараз зареєстровано 3450 електронних курсів, однак активними є 1192 (34,6%). На сервері зареєстровано 8699 користувачів, однак 824 користувачі (викладачі та студенти) жодного разу не поспілкувались системою Moodle.

Згідно з планом роботи НМР, викладачами фізико-математичного факультету (кафедри інформатики та методики її навчання) організовано семінар на тему: «Штучний інтелект: виклики перед освітою та шляхи їх подолання». Закцентовано увагу на сервісах генеративного штучного інтелекту, серед яких ChatGPT, Microsoft Chat Bing, Google Bard. Обговорено широкі можливості і ризики використання штучного інтелекту, а також важливість вирішення етичних, технічних, соціальних викликів, пов'язаних із використанням ШІ в освіті.

Ще однією складовою організації освітнього середовища є інформаційний портал університету, створений із метою надання оперативного доступу викладачам та студентам до необхідної інформації: розклад занять, графіки практик, підсумкового й проміжного контролів, підсумкової атестації. Інформаційний портал ТНПУ розроблено безпосередньо у хмарному середовищі Google Site і працює незалежно від наших потужностей. ННЦООП супроводжує та контролює його наповнення й оновлення, яке здійснюють заступники деканів.

Інформаційний портал активно використовується як викладачами – 82,5%, так і студентами – 76,2%, що сприяє ефективній організації освітнього процесу.

Проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо оцінки якості викладання дисциплін ОП. Відзначаємо низьку активність здобувачів: лише 300 викладачів (62%) оцінені студентами. Вважаємо, викладач на етапі завершення курсу повинен акцентувати увагу здобувачів на важливості процесу оцінювання якості викладання для підвищення результативності освітнього процесу.

З урахуванням викликів, пов'язаних із повномасштабною війною росії в Україні, на основі постанови КМУ від 28 жовтня 2022 р. № 1224 «Про затвердження Порядку переведення на навчання за державним замовленням окремих категорій здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, які зараховані до закладів фахової передвищої, вищої освіти до 2021 року включно на місця, що фінансуються за кошти фізичних та/або юридичних осіб», наказу МОН від 12.12.2023 р. № 1507 «Про затвердження змін до обсягів державного замовлення на прийом за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра, за освітнім ступенем бакалавра, за освітнім (освітньо-науковим) ступенем магістра для закладів фахової передвищої освіти та вищої освіти, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, у 2018, 2019, 2020, 2021 та 2022 роках», упродовж першого семестру 2023–2024 н.р. із дозволу МОН України на бюджетну форму навчання переведено 33 студенти пільгових категорій.

У 2023 р. проводилася системна робота щодо моніторингу відповідності освітнього процесу «Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності», а саме в плані дотримання кадрових вимог. Відповідно, на сайті університету розміщено відомості про науково-педагогічних працівників, що підтверджують їх освітню та/або професійну кваліфікацію для забезпечення освітнього процесу на трьох рівнях вищої освіти. Також у Єдиній державній електронній базі з питань освіти оновлено відомості про науково-педагогічних працівників, внесено зведену інформацію про якісний склад груп забезпечення освітніх програм та груп забезпечення освітнього процесу ОП, за якими здійснено підготовку здобувачів вищої освіти. Здійснено ліцензування освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Започаткування та реалізація освітніх програм в ТНПУ здійснюється на основі чинного законодавства. У ТНПУ реалізуються *освітньо-професійні* (бакалаврські (65 ОП), магістерські (55 ОП)) та *освітньо-наукові* (магістерські (5 ОП), PhD (15 ОП)) програми. Також діють програми у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою (162 ОП), сертифікатні (1) та програми-мінор (8) у межах ОП, які реалізуються на факультеті фізичного виховання і факультеті педагогіки та психології. Відповідно до пункту 1 Постанови Кабінету Міністрів України «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану» за спрощеною процедурою розгляду здійснено первинну акредитаційну експертизу 14 ОПП та одну ОНП. У 2023–2024 н.р. було започатковано і здійснено набір на 4 нові освітньо-професійні програми першого (бакалаврського) рівня та 3 міждисциплінарні освітньо-наукові програми другого (магістерського) рівня. Розроблено та затверджено Вченою радою нові освітні програми з перспективою оголошення набору у 2024–2025 н.р.: ОП «Комп'ютерні науки» за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки другий (магістерський) рівень; ОП «Середня освіта (Фізична культура і фітнес)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) (другий (магістерський) рівень); ОП «SMART GRID технології в енергетиці» за спеціальністю 015 Професійна освіта (Енергетика, електротехніка та електромеханіка) (перший (бакалаврський) рівень). Важливим завданням для усіх ОП є підвищення рівня іншомовної підготовки здобувачів, що відповідає наказу МОН України «Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України (наказ №898 від 25.07.2023 р.)», «Стратегії багатомовної освіти ТНПУ (2023–2028 рр.)». З огляду на це, кафедрою іноземних мов розроблено та запропоновано для обговорення проєкт «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ».

За результатами проведеного SWOT-аналізу бакалаврських та магістерських освітніх програм, здобувачі вищої освіти висловили рекомендації щодо підвищення якості освітнього процесу: дотримуватись чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів; пропорційно розподілити освітні компоненти по семестрах; посилити практико-орієнтовану та методичну складову освітніх програм; викладати навчальні дисципліни засобами сучасних технологій навчання; надати студентам можливість самостійно формувати індивідуальну траєкторію навчання; створити умови для участі у програмах академічної мобільності здобувачів усіх факультетів; налагодити тісну взаємодію з ринком праці та роботодавцями, залучати професіоналів практиків до освітнього процесу; кураторам і викладачам посилити комунікацію зі здобувачами щодо вирішення освітніх та особистих питань; частіше здійснювати моніторинг навчальної, виховної діяльності на факультетах.

Відділом у справах молоді у листопаді 2023 р. проведено опитування здобувачів вищої освіти на предмет оцінки якості комунікації між учасниками освітнього процесу в умовах війни. Це дало можливість виявити психологічні проблеми у студентському середовищі та напрацювати шляхи запобігання та вирішення конфліктів. З метою запобігання вчиненню правопорушень в освітньому середовищі, створення безпечних умов навчання проведено зустрічі студентів із інспекторами Відділу протидії кіберзлочинам у Тернопільській області ДКП НП України. Також відбулися зустрічі в.о. уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції з лідерами академічних груп щодо питань антикорупційної діяльності. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти історичного та географічного факультетів мали можливість вивчати дисципліну «Антикорупція і доброчесність», розроблену Офісом доброчесності НАЗК. Позитивно відзначаємо ініціативу кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук у проведенні круглих столів на тему «Сучасна війна за незалежність: питання та відповіді».

Станом на 1 жовтня 2023 року контингент здобувачів вищої освіти складав 6 690 на усіх рівнях вищої освіти, у тому числі на денній формі – 5 222 здобувачів I–II рівня вищої освіти (3025 – за державним замовленням і 2197 – за контрактом). Чисельність здобувачів заочної форми навчання впродовж останніх років залишається відносно стабільною – 1468 (289 студентів навчаються за державним замовленням і 1179 – за кошти фізичних або юридичних осіб).

Упродовж останніх років спостерігається тенденція до поступового зниження загальних показників академічної успішності та якості знань. Так, успішність студентів денної форми навчання за першою спробою у першому семестрі 2023–2024 н. р. становила 61,3%, що на 4,1 % менше, ніж у 2022–2023 н.р. (65,4%). Показники успішності знизилися на хіміко-біологічному факультеті – на 11,2 %, фізико-математичному факультеті – на 10,6%, факультеті іноземних мов – на 6,8%. Загалом в 2023–2024 н.р. в університеті якість знань на денній формі навчання дещо знизилася порівняно з 2022–2023 н. р. і становить 38%. На заочній формі навчання ці показники є вищими (39,7%) порівняно із денною (38%). Вчена рада відзначає низьку успішність та якість знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Академічна успішність студентів магістратури денної форми навчання за першою спробою у першому семестрі 2023–2024 н. р. становила 40,1%, що на 5,6 % менше, ніж у 2022–2023 н.р. (45,7%). Якість знань здобувачів освіти зменшилася на 4,1% (з 27% на 31,1%). Успішність студентів магістратури заочної форми навчання за першою спробою у першому семестрі 2023–2024 н. р. становила 82,8%, що на 2,8% більше, ніж у 2022–2023 н.р. (80,1%). Якість знань здобувачів освіти збільшилася на 11,1% (з 49,7% на 60,8%). Кількість студентів денної форми навчання, які мали академічну заборгованість за першою спробою, становила 2006 особи, що становить 43,5% допущених до семестрового контролю. Це на 3,8% більше, ніж у 2022–2023 н.р. (39,7 %). На заочній формі навчання кількість здобувачів, що за першою спробою не склали сесію, становить 392 особи (35,6%), на 8,6% більше, порівняно з 2022–2023 н.р. (27 %).

Серед причин зниження успішності визначаємо: низький рівень навчальних досягнень вступників, відсутність мотивації до навчання; несформованість навичок самостійної роботи та самоконтролю; зміни психоемоційного стану в умовах війни; перебування студентів за кордоном (64,8% з них не склали сесію за першою спробою); труднощі поєднання навчання з роботою (41,4% здобувачів, які вибірково відвідували заняття і навчалися з використанням дистанційних технологій та тих, які навчалися за дуальною формою, мають заборгованість). Організація освітнього процесу з домінуванням технологій дистанційної форми навчання природньо супроводжувалась ускладненнями в здійсненні контролю якості проведення і обліку відвідування академічних занять, послабленням навчальної дисципліни тощо.

За рахунок ліквідації академічної заборгованості за другою спробою (станом на 22.01.2024 р.) успішність зросла до 92,9 % – на денній формі навчання і до 89,9 % – на заочній формі навчання.

З метою удосконалення освітнього процесу вчена рада **п о с т а н о в л я є**:

1. Основні завдання освітньої діяльності у першому семестрі 2023-2024 н.р. вважати реалізованими.

2. Ректорату: винайти фінансові можливості для оновлення комп'ютерних класів сучасною комп'ютерною технікою та обладнання мультимедійної студії для проведення занять у змішаному форматі.

Упродовж року.

3. Науково-методичній раді університету:

3.1. Спільно з ННЦООП удосконалити підходи, алгоритм та методичне забезпечення реалізації дуальної форми здобуття освіти в університеті.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

3.2. Спільно з ННЦЯО сприяти впровадженню та реалізації міждисциплінарних, сертифікатних та мінорних ОП.

Постійно.

3.3. Спільно з Центром професійного розвитку та лідерства провести серію тематичних тренінгів, вебінарів із використанням інноваційних освітніх технологій та досліджень у галузі викладання й навчання.

До червня 2024 р.

4. Навчально-науковому центру організації освітнього процесу:

4.1. Посилити контроль за поточною успішністю й відвідуванням здобувачами навчальних занять на факультетах.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

4.2. Продовжити роботу щодо вдосконалення каталогів вибірових дисциплін відповідно до «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм».

Упродовж навчального року

4.3. Здійснювати контроль за наповненням і систематичним оновленням інформаційного порталу факультетами.

Постійно

4.4. Провести на факультетах ректорський контроль успішності здобувачів вищої освіти.

Квітень-травень 2024 р.

4.5. Продовжити роботу щодо забезпечення функціональності та покращення роботи серверу електронних курсів Moodle.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

4.6. Центру дистанційного навчання ННЦООП спільно з центром цифрової трансформації освітнього середовища провести семінари з питань удосконалення цифрових навичок науково-педагогічних працівників та впровадження ними в освітній процес сучасних методик навчання з використанням цифрових технологій.

До 30 квітня 2024 р.

5. Навчально-науковому центру якості освіти:

5.1. Спільно з комісією з внутрішнього забезпечення якості освіти провести опитування здобувачів та науково-педагогічних працівників з метою оцінювання якості освітніх програм і процесу викладання/навчання, тощо відповідно до графіка проведення моніторингових досліджень.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

5.2. Організувати і координувати на факультетах заходи щодо працевлаштування випускників.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

5.3. Завершити оновлення показників професійної активності науково-педагогічних працівників у Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

До 1 березня 2024 р.

5.4. Провести рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників і оприлюднити його на сайті університету.

До 29 березня 2024 р.

5.5. Ініціювати обговорення та внести зміни до «Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників»

До 30 квітня 2024 р.

5.6. Здійснювати інформаційний супровід гарантів щодо вдосконалення освітніх програм та підготовки до акредитації.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

5.6. Проводити популяризаційні та інформаційно-технологічні заходи щодо впровадження принципів академічної доброчесності.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

6. Центру цифрової трансформації освітнього середовища спільно з інформаційно-обчислювальним центром: вивчити питання і окреслити стратегію подальшого вдосконалення цифрової системи «SMART-ТНПУ» з ідентифікацією усіх викладачів та студентів, широкого комплексу інформаційного забезпечення освітнього процесу.

До червня 2023–2024 н.р.

7. Деканам факультетів:

7.1. Спільно з кураторами академічних груп посилити контроль за поточною успішністю і відвідуванням студентами занять.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

7.2. Координувати розроблення навчальних планів для студентів набору 2024 р. з урахуванням «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм», «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти».

Квітень 2024 р.

7.3. Забезпечити своєчасне наповнення всіх компонентів оновленого інформаційного порталу факультету актуальною для студентів та викладачів інформацією.

Лютий 2024 р.

7.4. Внести зміни до ОП відповідно до «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ» і врахувати ці зміни при складанні навчальних планів.

Квітень 2024 р.

7.5. Здійснити профорієнтаційну роботу серед випускників бакалаврату щодо вступу у магістратуру і покращення підготовки до вступних випробувань відповідно до «Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ТНПУ» у 2024 році.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

8. Завідувачам кафедр:

8.1. Організувати удосконалення електронних курсів із метою переорієнтації їх контенту від тривалого педагогічного спілкування в режимі онлайн до збільшення часу на самостійне виконання здобувачами різнорівневих ІНДЗ, застосування інтерактивних засобів навчання.

Упродовж II семестру 2023–2024 н.р.

8.2. Спільно із гарантами освітніх програм вдосконалити ОП для набору студентів у 2024 р. із врахуванням «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм», «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти»

Квітень 2024 р.

8.3. Заслухати на засіданнях кафедр і активізувати роботу щодо підготовки НПП до викладання англійською мовою, визначення навчальних дисципліни для створення їх англійськомовних версій відповідно до «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ».

Квітень 2024 р.

Контроль за виконанням даної постанови покласти на першого проректора Надію ДРОБИК.